WIKIPEDIA

Kantonees

Kantonees of **Yueyu** is een van de Chinese talen. De taal heeft honderden varianten, dialecten die per dorp of subdistrict verschillen. Het Kantonees dat men meestal bedoelt, is het Hongkong-Kantonees of het **Standaardkantonees** (ook wel Guangzhouhua). Dat laatste is het bekendste en ook meest gebruikte Kantonese dialect.

Het Kantonees wordt vooral gesproken in het zuiden en westen van Guangdong, in het zuiden en oosten van Guangxi, in Macau, Hongkong en Christmaseiland. Verder wordt het ook door veel overzeese Chinezen gesproken die niet hun jiaxiang in een Kantoneestalig gebied hebben.

De taal Kantonees is verwant met het Zhuangyu, Miaoyu en de taal van de Li. Dit doordat duizenden jaren geleden deze volkeren rond Lingnan vroeger het volk Nanyue vormden.

Van het Kantonees is er in elk dorp/streek een andere variant. Het Kantonees is een verzamelnaam van honderden dialecten en duizenden dorpsdialecten. Er zijn in de Kantonese dialecten grote verschillen in de klemtonen in woorden, en zijn er verschillen in uitspraak van Chinese karakters, waardoor men elkaar in Kantonese dialecten die niet dicht bij elkaar staan, moeilijk kan verstaan.

De taal is evenals het Mandarijn een toontaal, maar het kent veel meer tonen dan het Mandarijn: namelijk 6 of 9, afhankelijk van hoe je telt. Ook in andere opzichten verschilt het van het Mandarijn: hoewel beide Chinese talen zijn, verstaan de sprekers elkaar niet.

Kantonees wordt geschreven met Chinese karakters (Hanzi). De taal wordt gesproken door ongeveer 67 miljoen mensen.

- Sino-Tibetaanse talen
  - Chinese talen
    - Kantonees

Kantonees

Verspreidingsgebied van het Kantonees

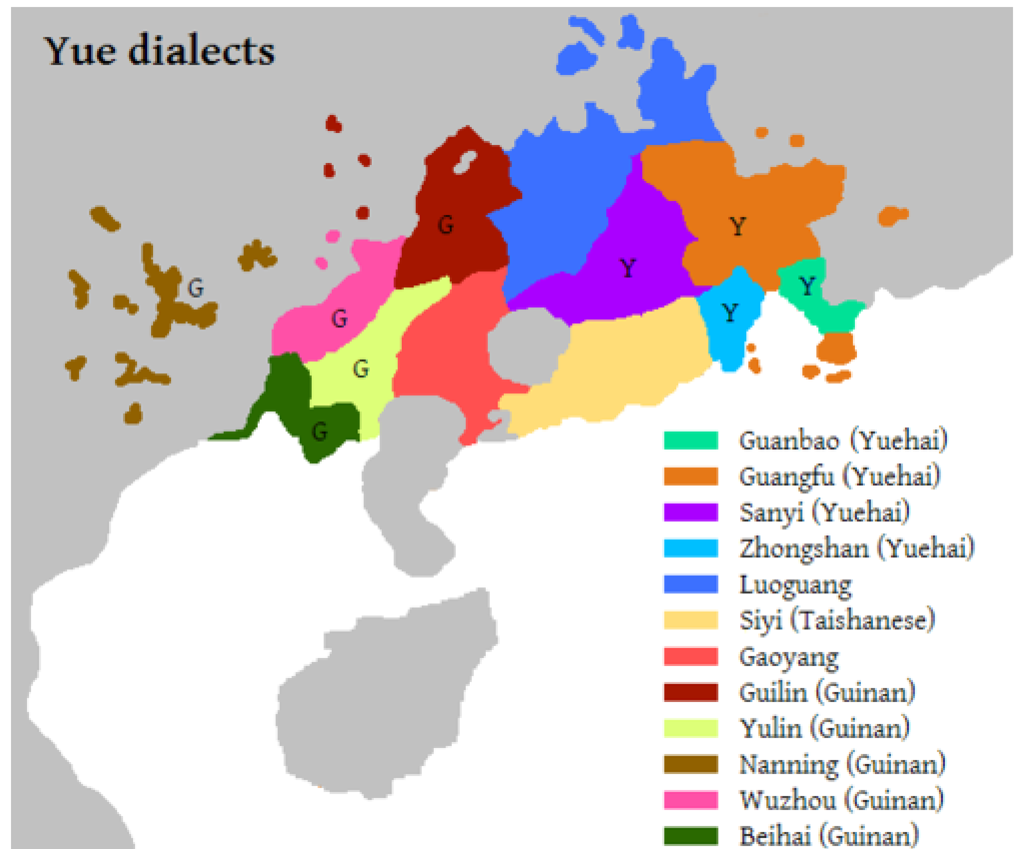
Naam (taalvarianten)

Vereenvoudigd	粤语
Traditioneel	粵語
Pinyin	yuèyǔ
Jyutping (Standaardkantonees)	Jyut6 jyu5
Standaardkantonees	IPA: [jyːt jyː]
Yale (Standaardkantonees)	yut6 yu5
Weitouhua	yük6 yü1
Dapenghua	IPA: [jiːt jiː]
Hongkong-Hakka	yet6 ngi1
Peng'im (Chaozhouhua)	uak8 gheu2
Minnanyu	Oȧt-gí
Shanghainees	[yɤʔ ny]
Andere benamingen	Guangdonghua/广东话

Inhoud

Onderverdeling

Kantonees wordt in verschillende subtalen gesorteerd:

1. Yuehaihua 粵海片, omvat: Zhongshanhua, Sanyihua, Guangfuhua
2. Siyihua 四邑片, omvat: Kaipinghua, Enpinghua, Xinhuihua, Taishanhua
3. Guinanhua 桂南片, omvat: Guilinhua, Yulinhua, Nanninghua, Wuzhouhua, Beihaihua
4. Gaoyanghua 高陽片
5. Guanbaohua 莞宝方言片, omvat: Weitouhua
6. Luoguanghua 罗广方言片
7. Wuchuanhua 吴川话
8. Danjiahua 疍家话

Enkele Kantonese dialecten

- Standaardkantonees
- Hongkong-Kantonees
- Xinhuihua
- Shundehua
- Foshanhua
- Zhujianghua

- Jiangmenhua
- Beiyuehua
- Weitouhua
- Siyihua
- Taishanhua
- Shiqihua
- Siqianhua
- Vietnamese baihua
- Danjiahua

Dialecten waarvan getwist wordt of het wel Kantonees is

- Dapenghua
- Yuebeituhua
- Danzhouhua

Taalgebied

- In de provincie Guangdong zijn er 48 stadsagglomeraties en districten waarvan meer dan een derde een dialect spreekt dat behoort tot het Kantonees:

Kanton 廣州, Foshan 佛山, Zhaoqing 肇慶, Jiangmen 江門, Shenzhen 深圳, Maoming茂名, Zhongshan 中山, Zhuhai 珠海, Nanhai 南海, Panyu 番禺, Dongguan 東莞, Shunde 順德, Longmen 龍門, Fogang 佛岡, Zengcheng增城, Conghua 從化, Huaxuan 花縣, Qingyuan 清遠, Lianxuan 連縣, Yangshan 陽山, Lianshan 連山, Huaiji懷集, Guangning 廣寧, Sihui 四會, Sanshui 三水, Gaoyao 高要, Yunfou 雲浮, Gaoming 高明, Xinxing 新興、Heshan 鶴山, Fengkai 封開, Yunan 郁南, Deqing 德慶, Luodìng 羅定, Yangchun 陽春, Yangjiang 陽江, Xinyi 信宜, Gaozhou 高州, Huazhou 化州, Wuzhou (Kanton) 吳川, Taishan 台山, Kaiping 開平, Xinhui 新會, Enping 恩平 Doumen 斗門, Hongkong 香港 en Macau 澳門

en in de volgende 16 gebieden spreekt een minderheid een Kantonees dialect:

Huizhou 惠州, Shaoguan 韶關, Zhanjiang 湛江, Haifeng 海豐, Boluo 博羅, Huiyang 惠陽, Huidong 惠東, Renhua 仁化, Lechang 樂昌, Yingde 英德, Bao'an 寶安, Dianbai 電白, Suixi 遂溪, Haikang海康, Xuwen 徐聞 en Lianjiang 廉江

- In Guangxi wordt in de volgende gebieden een Kantonees dialect gesproken:

Nanning 南寧, Huangxian 橫縣, Guigang 貴港, Guiping 桂平, Pingnan平南, Tengxuan 藤縣, Wuzhou 梧州、Yulin 玉林, Beiliu 北流, Rongxuan 容縣, Bobai 博白,Luchuan 陸川, Fangcheng 防城, Yinzhou 欽州, Hepu 合浦, Pubei 浦北, Lingshan 靈山, Beihai 北海, Cangwu 蒼梧, Cenxi 岑溪, Zhaoping 昭平, Mengshan 蒙山, Hezhou 賀州 en Zhongshan (Guangxi) 鐘山

- Buiten China zijn er veel mensen die een Kantonees dialect spreken. In Zuidoost-Azië, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Australië, Nieuw-Zeeland, Groot-Brittannië, Nederland, Frankrijk, België en Duitsland zijn veel mensen die een Kantonees dialect spreken. Negentig procent van de Chinese Amerikanen hebben hun jiaxiang (afkomst) in een streek waar men een Kantonees dialect spreekt.

Kantonese woorden en namen in het Nederlands

- bapao van 白包
- cha sieuw (babi pangang) van 叉燒
- dimsum/diemsam van 點心
- foeyonghai van 芙蓉蟹
- Hongkong van 香港/香江
- Kanton van 廣東
- kongsie van 公司
- kuloyuk van 咕嚕肉
- kumquat van 柑橘
- loquat van 蘆橘
- pidgin van de Kantonese uitspraak van 'business'
- taifoen van 颱風
- tjaptjoi van 雜菜
- wantan van 雲吞

Woorden in het Kantonees die naar Nederland verwijzen

- 荷蘭水[1] (Hollands water = sodawater)
- 荷蘭水蓋[2] (Hollands water dop = de dop van een glazen sodawaterflesje)

Externe links

- Woordenboek met Mandarijn, Kantonees en Engels (http://www.mandarintools.com/chardict.html)
- Woordenboek met Mandarijn, Kantonees, Hakka, Wu, Minnan, Sino-Japans, Sino-Koreaans en Engels (https://web.archive.org/web/20070812031758/http://www.chinalanguage.com/dictionaries/ccdict/)
- oorsprong van enkele Kantonese woorden (Chinees) (http://www.rthk.org.hk/elearning/lautinchi/content1.htm)

Bronnen, noten en/of referenties

1. http://zh-yue.wikipedia.org/wiki/%E8%8D%B7%E8%98%AD%E6%B0%B4
2. https://web.archive.org/web/20150710102652/http://www.yueyv.cn/dacidian/view/index64680.html

Zie de ***Kantonese uitgave*** van Wikipedia.

Chinese cultuur

Leven: geboorte · huwelijk · begrafenis · Chinese namen
Chinese Feestdagen: Chinees Nieuwjaar · Lantaarnfeest · Qingmingfestival · Drakenbootfeest · Qixifeest · Geestenfeest · Midherfstfestival · Chongyangfestival · Winterfeest
Chinese talen: Mandarijn · Wu · Hakka · Min · Kantonees · Xiang · Gan
Religie en Chinese filosofie: confucianisme · taoïsme · legalisme . mohisme . Chinees boeddhisme · voorouderverering · Chinees volksgeloof ·
Vrije tijd en gezondheid: Chinese keuken · Chinese schilderkunst · Chinese kalligrafie · Chinese opera ·

Chinees schaken · Chinees dammen · Weiqi · Mahjong · Paijiu · Grote Twee · Jianzi · Gongfu · Wushu · Taiji · traditionele Chinese geneeskunde · acupunctuur